

KONWENCJA Nr 161 MIĘDZYNARODOWEJ ORGANIZACJI PRACY

dotycząca służb medycyny pracy, przyjęta w Genewie dnia 26 czerwca 1985 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 26 czerwca 1985 r. została przyjęta w Genewie Konwencja nr 161 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca służb medycyny pracy, w następującym brzmieniu:

Przekład

KONWENCJA Nr 161 dotycząca służb medycyny pracy

Konferencja Ogólna Międzynarodowej Organizacji Pracy, zwołana do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy i zebrana tam w dniu 7 czerwca 1985 r. na siedemdziesiątej pierwszej sesji, stwierdzając, że ochrona pracownika przed chorobami, chorobami zawodowymi i wypadkami przy pracy jest jednym z zadań, które spoczywa na Międzynarodowej Organizacji Pracy, zgodnie z jej Konstytucją, biorąc pod uwagę odpowiednie międzynarodowe konwencje i zalecenia dotyczące pracy, a w szczególności Zalecenie dotyczące ochrony zdrowia pracowników, z 1953 r., Zalecenie dotyczące służb medycyny pracy, z 1959 r., Konwencję dotyczącą przedstawicieli pracowników, z 1971 r., oraz Konwencję i Zalecenie dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia pracowników, z 1981 r., które ustanawiają zasady polityki krajowej i działań na szczeblu krajowym, postanowiwszy przyjąć niektóre wnioski dotyczące służb medycyny pracy, która to sprawa stanowi czwarty punkt porządku dziennego sesji, postanowiwszy, że wnioski te zostaną ujęte w formę konwencji międzynarodowej, przyjmuje dnia dwudziestego szóstego czerwca tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego piątego roku następującą konwencję, która otrzyma nazwę: Konwencja dotycząca służb medycyny pracy, z 1985 r.:

CZĘŚĆ I

Zasady polityki krajowej

1.

Dla celów niniejszej konwencji:

- (a) określenie „służby medycyny pracy” oznacza służby pełniące funkcje głównie zapobiegawcze i odpowiedzialne za udzielanie rad pracodawcy, pracownikom i ich przedstawicielom w przedsiębiorstwie w dziedzinie:
 - (i) wymogów w zakresie stworzenia i utrzymania bezpiecznego i zdrowego środowiska pracy, sprzyjającego optymalnemu zdrowiu fizycznemu i psychicznemu w związku z pracą,
 - (ii) dostosowania pracy do możliwości pracowników, biorąc pod uwagę stan ich zdrowia fizycznego i psychicznego,
- (b) określenie „przedstawiciele pracowników w przedsiębiorstwie” oznacza osoby uznane za takie zgodnie z ustawodawstwem lub praktyką krajową.

2.

W świetle krajowych warunków i praktyki oraz po konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, tam gdzie one istnieją, każdy Członek określi i wprowadzi w życie spójną politykę krajową w dziedzinie służb medycyny pracy i będzie dokonywał okresowego przeglądu tej polityki.

3.

1. Każdy Członek zobowiązuje się do stopniowego tworzenia służb medycyny pracy dla wszystkich pracowników, w tym pracowników sektora publicznego i członków spółdzielni produkcyjnych, we wszystkich gałęziach działalności gospodarczej i we wszystkich

przedsiębiorstwach. Podejmowane środki powinny być odpowiednie i właściwe dla poszczególnych rodzajów zagrożeń występujących w tych przedsiębiorstwach.

2. Jeśli służby medycyny pracy nie mogą być natychmiast utworzone dla wszystkich przedsiębiorstw, każdy zainteresowany Członek opracuje plany utworzenia takich służb, po konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, tam gdzie one istnieją.

3. Każdy zainteresowany Członek przedstawi w swym pierwszym sprawozdaniu ze stosowania konwencji, przedkładanym zgodnie z artykułem 22 Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy, plany opracowane zgodnie z ustępem 2 tego artykułu, a w następnych sprawozdaniach przedstawiać będzie postęp w ich wdrażaniu.

4.

Właściwa władza będzie konsultowała z najbardziej reprezentatywnymi zainteresowanymi organizacjami pracodawców i pracowników, tam gdzie one istnieją, środki, jakie mają być podjęte w celu wprowadzania w życie postanowień niniejszej konwencji.

CZĘŚĆ II

Funkcje

5.

Bez uszczerbku dla odpowiedzialności każdego pracodawcy za zdrowie i bezpieczeństwo pracowników przez niego zatrudnionych, i mając na uwadze konieczność udziału pracowników w zarządzaniu bezpieczeństwem i higieną pracy, służby medycyny pracy wypełniać będą te z niżej wymienionych zadań, które są odpowiednie i właściwe dla rodzajów zagrożeń dla zdrowia występujących w przedsiębiorstwie:

- (a) rozpoznanie i ocena zagrożeń dla zdrowia w miejscu pracy,
- (b) nadzór nad czynnikami środowiska pracy oraz sposobami wykonywania pracy mogącymi mieć ujemny wpływ na zdrowie pracowników, włączając w to instalacje sanitarne, stołówki i mieszkania, jeśli udogodnienia te są zapewniane przez pracodawcę,
- (c) udzielanie rad w zakresie planowania i organizacji pracy, włączając w to projektowanie stanowisk pracy, w zakresie wyboru, utrzymania i stanu maszyn oraz innych urządzeń, jak też w zakresie substancji używanych w pracy,
- (d) udział w opracowywaniu programów poprawy sposobów wykonywania pracy, a także w przeprowadzaniu prób i ocenie nowych urządzeń z punktu widzenia wymagań zdrowotnych,
- (e) udzielanie rad w zakresie zdrowia, bezpieczeństwa i higieny oraz ergonomii, a także w sprawach urządzeń ochrony indywidualnej i zbiorowej,
- (f) kontrola zdrowia pracowników w związku z pracą,
- (g) popieranie dostosowywania pracy do pracownika,
- (h) udział w działalności w zakresie rehabilitacji zawodowej,
- (i) współpraca w zakresie dostarczania informacji, szkolenia i kształcenia w dziedzinie zdrowia i higieny pracy oraz ergonomii,
- (j) organizowanie pierwszej pomocy i pomocy lekarskiej w nagłych wypadkach,
- (k) udział w analizowaniu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

CZĘŚĆ III

Organizacja

6.

Podjęte zostaną środki w celu utworzenia służb medycyny pracy:

- (a) w drodze ustawodawstwa albo
- (b) w drodze układów zbiorowych lub innych umów zawartych między zainteresowanymi pracodawcami i pracownikami, albo
- (c) w jakikolwiek inny sposób zaakceptowany przez właściwą władzę, po konsultacji z zainteresowanymi reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników.

7.

1. Służby medycyny pracy mogą być organizowane - zależnie od przypadku - jako służby dla jednego przedsiębiorstwa lub dla kilku przedsiębiorstw.

2. Zgodnie z warunkami i praktyką krajową służby medycyny pracy mogą być organizowane przez:

- (a) przedsiębiorstwo lub grupę zainteresowanych przedsiębiorstw,
- (b) władze publiczne lub służby oficjalne,
- (c) instytucje zabezpieczenia społecznego,
- (d) wszelkie inne organy upoważnione przez właściwą władzę,
- (e) kilka wyżej wymienionych instytucji lub organów razem.

8.

Pracodawca, pracownicy i ich przedstawiciele, tam gdzie oni istnieją, będą współpracować i uczestniczyć w organizowaniu służb medycyny pracy i wprowadzaniu w życie innych środków dotyczących tych służb, na zasadach równości.

CZĘŚĆ IV

Warunki działania

9.

1. Zgodnie z ustawodawstwem i praktyką krajową służby medycyny pracy powinny mieć charakter multidyscyplinarny. Struktura pracowników będzie określona zgodnie z charakterem zadań, które mają być wykonywane.

2. Służby medycyny pracy będą wykonywać swoje funkcje we współpracy z innymi służbami działającymi w przedsiębiorstwie.

3. Podjęte zostaną środki, zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką, w celu zapewnienia odpowiedniej współpracy i koordynacji służb medycyny pracy i, w takim stopniu, w jakim będzie to właściwe, z innymi służbami odpowiedzialnymi za opiekę medyczną.

10.

Pracownicy służb medycyny pracy będą w pełni niezależni zawodowo od pracodawców, pracowników i ich przedstawicieli, tam gdzie oni istnieją, w zakresie wypełniania zadań wymienionych w artykule 5 konwencji.

11.

Właściwa władza określi kwalifikacje, jakie powinni mieć pracownicy służb medycyny pracy, w zależności od charakteru zadań, które mają oni wykonywać, oraz zgodnie z ustawodawstwem i praktyką krajową.

12.

Kontrola zdrowia pracowników w związku z pracą nie będzie powodowała utraty przez nich zarobków; będzie ona bezpłatna i, w miarę możliwości, będzie wykonywana w czasie pracy.

13.

Wszyscy pracownicy będą informowani o zagrożeniach dla zdrowia, które wiążą się z ich pracą.

14.

Służby medycyny pracy będą informowane przez pracodawcę i pracowników o wszelkich znanych i podejrzewanych czynnikach środowiska pracy, które mogą mieć wpływ na zdrowie pracowników.

15.

Służby medycyny pracy będą informowane o przypadkach zachorowań pracowników i absencji chorobowej, aby były w stanie stwierdzić istnienie związku między przyczynami zachorowań lub absencji a zagrożeniami dla zdrowia, które mogą występować w miejscu pracy. Pracownicy służb medycyny pracy nie będą zobowiązani przez pracodawcę do sprawdzania przyczyn nieobecności w pracy.

CZĘŚĆ V

Postanowienia ogólne

16.

Ustawodawstwo krajowe wyznaczy władzę lub władze krajowe odpowiedzialne za nadzór nad działalnością służb medycyny pracy i za udzielanie im rad, po ich utworzeniu.

17.

Formalne ratyfikacje niniejszej konwencji będą przekazane Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy w celu ich zarejestrowania.

18.

1. Niniejsza konwencja będzie obowiązywała tylko tych Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy, których ratyfikacje zostaną zarejestrowane przez Dyrektora Generalnego.

2. Wejdzie ona w życie po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania przez Dyrektora Generalnego ratyfikacji niniejszej konwencji przez dwóch Członków.

3. Następnie, niniejsza konwencja wejdzie w życie w stosunku do każdego Członka po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania jego ratyfikacji.

19.

1. Każdy Członek, który ratyfikował niniejszą konwencję, może ją wypowiedzieć po upływie dziesięciu lat od daty początkowego wejścia jej w życie aktem przekazanym Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy w celu zarejestrowania. Wypowiedzenie to nabierze mocy po upływie jednego roku od daty jego zarejestrowania.

2. Każdy Członek, który ratyfikował niniejszą konwencję i który w ciągu jednego roku po upływie dziesięcioletniego okresu wymienionego w poprzednim ustępie, nie skorzysta z możliwości wypowiedzenia przewidzianego w niniejszym artykule, będzie związany niniejszą konwencją na nowy okres dziesięciu lat i następnie będzie mógł wypowiedzieć niniejszą konwencję po upływie każdego okresu dziesięciu lat, z zachowaniem warunków przewidzianych w niniejszym artykule.

20.

1. Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy notyfikuje wszystkim Członkom Międzynarodowej Organizacji Pracy zarejestrowanie wszystkich ratyfikacji i aktów wypowiedzenia, o których został poinformowany przez Członków Organizacji.

2. Notyfikując Członkom Organizacji zarejestrowanie drugiej zgłoszonej mu ratyfikacji, Dyrektor Generalny zwróci uwagę Członków Organizacji na datę wejścia w życie niniejszej konwencji.

21.

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy przekaże Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu zarejestrowania, zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, wyczerpujące informacje o wszystkich ratyfikacjach i aktach wypowiedzenia, które zarejestrował zgodnie z postanowieniami poprzednich artykułów.

22.

Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy w każdym przypadku, gdy uzna to za potrzebne, przedstawi Konferencji Ogólnej sprawozdanie na temat stosowania niniejszej konwencji i rozpatrzy, czy należy wpisać do porządku dziennego Konferencji sprawę całkowitej lub częściowej jej rewizji.

23.

1. W razie przyjęcia przez Konferencję nowej konwencji wprowadzającej całkowitą lub częściową rewizję niniejszej konwencji, jeżeli nowa konwencja nie stanowi inaczej:

- (a) ratyfikacja przez Członka nowej konwencji wprowadzającej rewizję spowoduje, z mocy samego prawa, bez względu na postanowienia artykułu 19, natychmiastowe wypowiedzenie niniejszej konwencji, z zastrzeżeniem, że nowa konwencja wprowadzająca rewizję wejdzie w życie,

(b) począwszy od daty wejścia w życie nowej konwencji wprowadzającej rewizję, niniejsza konwencja przestanie być otwarta do ratyfikacji przez Członków.

2. Niniejsza konwencja pozostanie w każdym przypadku w mocy w swej formie i treści dla tych Członków, którzy ją ratyfikowali, a nie ratyfikowali konwencji wprowadzającej rewizję.

24.

Teksty angielski i francuski niniejszej konwencji są jednakowo autentyczne. Powyższy tekst jest autentycznym tekstem konwencji, przyjętej należycie przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy na jej siedemdziesiątej pierwszej sesji, która odbyła się w Genewie, i została ogłoszona za zamkniętą w dniu 27 czerwca 1985 r.

NA DOWÓD CZEGO w dniu dwudziestego siódmego czerwca 1985 r. złożyli swe podpisy:

Dyrektor Generalny
Międzynarodowego Biura Pracy
F. Blanchard

Przewodniczący Konferencji
M. Ennaceur

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.
Dano w Warszawie dnia 2 września 2004 r.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:
A. Kwaśniewski
L.S.